

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Підвищення ефективності діяльності підприємства»

*Спеціальність 051 «Економіка»,
освітня програма 8.051.00.11 «Економіка та бізнес-інновації»*

Завідувач кафедри: _____/Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____/_ Карінцева О.І./

*Виконавець: _____/Резнік О. Д./
П.І.Б.*

*Група: _____ **Е.мз-93С** _____
шифр*

Суми 2020

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри економіки,
підприємництва**

та бізнес-адміністрування

_____ **О. І. Карінцева**
«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Студента(ки) групи __ Е.мз-93С, курсу __ 2 __ ЦЗДВН (найменування
інституту)

Спеціальності 051 «Економіка»

Освітня програма 8.051.00.11 «Економіка та бізнес-інновації»

Резнік Ольга Дмитрівна /
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема індивідуальної роботи: Підвищення ефективності діяльності
підприємства

Затверджую наказом по СумДУ № _____ від «__» __ 20__ р.

Термін здачі студентом закінченої роботи: «__» _____ 20__ р.

Вихідні дані до роботи: _ навчально-методична література, періодичні
видання, нормативні акти

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що
підлягають розробленню) _ Теоретичні проблеми управління ефективністю в
умовах ринкових відносин

Економічний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства
Розробка заходів по підвищенню управління ефективності на ПрАТ

«ЕКОТЕКСТИЛЬ»

Перелік ілюстрацій

Господарські заходи для підвищення ефективності

Аналіз виробничого потенціалу на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» за 2017-2019 рр.

Аналіз стану основних засобів за 2017-2019р.

Розрахунок фінансових результатів за 2017-2019 роки.

Динаміка показників економічного росту підприємства

Дата видачі завдання: «_____» _____ 20__ р.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра_доц. *Карінцева О.І*
(вч. звання, П.І.Б.)

Завдання прийняв(ла) до виконання: «__» _____ 20__ р. _____
підпис студента(ки)

Примітки:

1. Це завдання підшивається до пояснювальної записки кваліфікаційної роботи магістра.
2. Крім завдання, студент має отримати від керівника календарний графік роботи над кваліфікаційною роботою магістра на період проектування із зазначенням строків виконання окремих етапів.

Зміст

Реферат	5
Вступ	6
Розділ 1 Теоретичні проблеми управління ефективністю в умовах ринкових відносин	
1.1 Суть, критерії і показники в економічній ефективності.....	10
1.2. Організаційно-господарська характеристика підприємства	15
Розділ 2 Економічний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства	
2.1. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства	21
2.2. Аналіз впливу факторів на формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».....	29
Розділ 3 Розробка заходів по підвищенню управління ефективності на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».....	
3.1. Можливі резерви підвищення економічної ефективності підприємства.....	36
3.2. Аналіз резервів підвищення ефективності виробництва ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».....	40
Висновки	48
Перелік використаних літературних джерел	50
Додаток А.....	54

Реферат

Ключові слова: економічна ефективність, оцінка ефективності, управління ефективністю, управлінське рішення, потенціал підприємства, прибуток, ліквідність, собівартість, економічний аналіз.

Дипломна робота містить 49 стр. тексту; 3 розділи; 2 малюнків; 16 таблиць; 17 формул, список використаної літератури з 58 джерел і 1 додаток.

Ціль даної роботи – розглянути теоретичні аспекти управління ефективністю в умовах ринкових відносин,

Об'єкт дослідження - показники діяльності ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» м. Житомир

Метод дослідження - аналіз, порівняння.

В першому розділі роботи „Теоретичні проблеми управління ефективністю в умовах ринкових відносин” розглянуто суть, критерії і показники в економічній ефективності, удосконалення організації управління економічною ефективністю діяльності підприємств .

В другому розділі роботи „Економічний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства” представлена організаційно-господарська характеристика підприємства; проведений економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, аналіз впливу факторів на формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».

В третьому розділі роботи „Розробка заходів по підвищенню управління ефективності на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» запропоновано заходи по підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень і удосконаленню управління ефективністю на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».

Вступ

Дуже важливим атрибутом ринкової економіки в умовах подальшої глобалізації та цифровізації економіки на шляху до сталого розвитку [15-22, 29,30,52,53] є підвищення ефективності діяльності підприємства.

Визначення економічної ефективності багато направленої і широкомасштабної підприємницької діяльності (бізнесу) має спиратися на власну методичну основу.

Аналітична оцінка економічної й соціальної ефективності підприємництва має базуватися на результатах комплексного аналізу діяльності підприємницької структури за певний час. Такий комплексний аналіз, що охоплює моніторинг, фіксування фактичних (очікуваних) значень у динаміці й аналітичну оцінку певної сукупності показників підприємницької діяльності, варто проводити за наперед визначеною схемою, в кілька етапів.

За ринкових умов господарювання у переважній більшості випадків підприємницькі структури (суб'єкти господарювання) запроваджують проведення експрес-аналізу своєї діяльності, тобто практику швидкої аналітичної оцінки за стислою схемою (невеликою кількістю показників) виробничо-господарський та комерційно-фінансових результатів роботи за рік. Головною метою такого експрес-аналізу можна вважати моніторинг динаміки рівня ефективності господарювання фірми, належну оцінку її достатності та вжиття оперативних заходів щодо вдосконалення управління виробництвом або іншим видом підприємницької діяльності задля досягнення більшої прибутковості, фінансової стійкості та набуття іміджу надійного партнера.

Об'єктами економічного аналізу більшості підприємницьких структур виробничого спрямування мають бути:

- 1) організаційно-технічний рівень і обсяг виробництва;

- 2) використання основних фондів і виробничих потужностей, матеріальних ресурсів;
- 3) досягнутий рівень продуктивності праці (виробничої системи);
- 4) собівартість продукції (поточні витрати виробництва), рентабельність;
- 5) фінансовий стан і його стійкість.

Економічний аналіз діяльності підприємницького організаційного утворення завершується складанням відповідної аналітичної записки. У записці подаються:

- опис-характеристика змін показників діяльності оцінюваного підприємства та інших підприємницьких структур галузі за розрахунковий період;
- чітко сформульовані висновки, що базуються на результатах проведеного економічного аналізу;
- виявлені у процесі аналітичної оцінки резерви підвищення економічної ефективності виробництва та обґрунтовані пропозиції щодо їхнього практичного використання у найближчій перспективі господарювання.

В економічній теорії пропонують і на практиці використовують два основні методи комплексної оцінки ефективності (результативності) підприємницької діяльності:

перший – порівняльний аналіз підприємницької діяльності даного підприємства та інших суб'єктів господарювання, які продукують однакові або подібні вироби;

другий – аналіз господарської діяльності та фінансової результативності з використанням еталонної моделі підприємства (фірми), тобто визначення еталонний (найкращих за даних умов виробництва) значень певних первинних показників і порівняння з ними фактично досягнутих у тому або іншому розрахунковому періоді.

При цьому може бути використаний один із наведених двох методів; за потреби можна застосувати обидва: один як основний, а другий як допоміжний (підсилюючий). Варто також зазначити, що в будь-якому випадку показники, які порівнюються, необхідно подавати в динаміці за певний період та з факторним аналізом їхніх змін.

Як відомо, підприємництво здійснюється у різних сферах (виробничій, невиробничій) і стосовно функціонально різно напрямлених видів діяльності трудових колективів. З огляду на це необхідно виокремлювати відповідні системи показників, що характеризують ефективність (результативність):

- виробничо-господарської та бізнесово-фінансової діяльності (для виробничої сфери);
- підприємницької діяльності (для невиробничої та інших сфер господарювання).

Ефективність виробничо-господарської діяльності характеризує загальні результати господарювання, ступінь використання матеріально-технічних і трудових ресурсів (робочої сили), віддачу довгострокових капітальних вкладень та рівень поточних витрат на виробництво і реалізації продукції (надання послуг). Результативність бізнесово-фінансової діяльності підприємства має відбивати рівень його прибутковості (дохідності) і рентабельності виробництва, динаміку в часі показників фінансового стану та фінансової стійкості.

Побудова показників ефективності підприємництва базується на певних методологічних принципах. Основними з них є такі:

- результати і витрати, що використовуються з метою формування відповідних показників ефективності підприємницької діяльності, треба порівнювати як їх співвідношення або різницю:
- результат діяльності, вимірюваний кількісно, має бути повним, тобто враховувати всі елементи, котрі вже не можуть повторюватись у подальших розрахунках;
- поточні витрати не можуть мати у своєму складі будь-яких елементів результату;
- усі показники ефективності підприємництва доцільно розподіляти на два типи: ресурсні та витратні.

Інакше: варто виділяти окремо ефективність відповідно застосовуваних (сукупність уречевленої і живої праці) та споживаних (поточних витрат на

виробництво продукції) ресурсів як специфічних форм вияву загальної ефективності виробництва.

Підприємницька діяльність майже завжди супроводжується інвестуванням виробництва, розробкою і реалізацією довгострокових інвестиційних проектів. У зв'язку з цим, оцінюючи ефективність підприємництва, необхідно проводити розрахунки економічної доцільності реальних інвестицій. Для визначення доцільності інвестицій використовують один основний показник – строк окупності або коефіцієнт економічної ефективності (індекс дохідності) реальних капітальних вкладень.

Оцінюючим доцільність виробничих капітальних вкладень, обов'язково треба встановлювати ставку дисконту (капіталізації), тобто відсоткову ставку, що може, по суті, характеризувати норму прибутку – відносний показник мінімального щорічного доходу.

В даній роботі буде розглянуто теоретичні проблеми управління ефективністю в умовах ринкових відносин, проведено економічний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства, розробка заходів по підвищенню управління ефективності на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».

Розділ 1

Теоретичні проблеми управління ефективністю в умовах ринкових відносин

1.2 Суть, критерії і показники в економічній ефективності

У економіці одним з основних понять є «**економічна ефективність**» господарських заходів. Які господарські заходи можуть розглядатися, представлено на рис.1.1

Рис.1.1 Господарські заходи для підвищення ефективності

Теорія ефективності чітко розмежовує поняття *ефекту* і *ефективності*, розуміючи під першим *результат* заходу, а під другим – *співвідношення ефекту і витрат*, які його викликали[12,13,19,40,41,49].

Ефект (від лат. effectus – виконання, дія) означає результат, слідство яких-небудь причин, дій. Ефект може вимірюватися в матеріальному, соціальному, грошовому виразі. Зокрема, ефект може оцінюватися об'ємом додатково вироблюваних і споживаних продукції (тобто штуками, кубічними або квадратними метрами, тоннами і т.д.), показниками поліпшення здоров'я населення (наприклад, зниженням захворюваності або смертності, виробничого травматизму, підвищенням середньої тривалості життя) і т.д. В тому разі коли вказані результати одержують грошову оцінку, говорять про економічний ефект.

Економічний ефект – виражений у вартісній (грошовій) формі результат яких-небудь дій (зокрема, перерахованих вище господарських заходів).

Ефективність визначається відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечили його отримання.

Ефективність розкриває характер причинно-наслідкових зв'язків виробництва. Вона відображає не сам результат, а то, якою ціною він був досягнутий. Тому ефективність частіше за все характеризується відносними показниками, які розраховуються на основі двох груп характеристик (параметрів) результату і витрат. Це, втім, не виключає розгляду в системі показників ефективності і самих абсолютних значень початкових параметрів.

Економічна ефективність – це вид ефективності, який характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (витрат) досягнення цілей (результатів), а у ряді випадків і самих цілей (зокрема, отримання прибутку).

При уявній простоті і однозначності теоретичного принципу його практична реалізація може здійснюватися на основі різних методичних підходів. Їх вибір

вимагає глибокого розуміння економічного змісту господарського заходу, ефективність якого передбачається оцінити.

Оцінка діяльності фірми за кінцевими результатами – справа дуже складна, оскільки припускає використання різних критеріїв і оцінку результатів окремо по кожному підрозділу. Вибір критеріїв залежить від управлінських рішень і від рівня самостійності підрозділу. Так, центри прибутку оцінюють результати діяльності по прибутковості, рівень якої визначається вищим посібником фірми, або прибуток максимізується. Підприємства оцінюють результати діяльності за рівнем витрат виробництва, тому що є центрами витрат виробництва, або за результатами економії на витратах.

Кожна фірма розробляє свої методи оцінки кінцевих результатів діяльності. Ці результати відбиваються у фінансовій звітності фірми, у цілому по фірмі й у бухгалтерській звітності по окремих підрозділах фірми. [22]

Для оцінки результатів господарської діяльності використовується набір показників, що розраховуються на основі фінансової звітності фірми. Це показники ефективності господарської діяльності фірми:

- по прибутку;
- рентабельності реалізації продукції;
- рентабельності активів;
- рентабельності власного і позикового капіталу;
- прибутковості акціонерного капіталу[41]

Ефективність виробничої діяльності фірми розраховують різними способами. Найважливіший з них – розрахунок показника ефективності (результативності) як співвідношення вартості реалізованої продукції (послуг) з витратами на виробництво.

$$\text{Ефективність} = \frac{B_{PB}}{B_{BB}} \text{ де:} \quad (1.2)$$

B_{PB} - вартість реалізованої продукції;

B_{BB} - реальні витрати виробництва.

Вартість реалізованої продукції визначається як добуток ціни за одиницю на кількість зробленої продукції:

$$B_{pv} = K_{zn} * C_{on} \quad (1.3), \quad \text{де:}$$

K_{zn} - кількість зробленої продукції;

C_{on} – ціна одиниці продукції.

Вартість зробленої продукції в поточному періоді може змінюватися в залежності від зміни обсягу приросту зробленої і реалізованої продукції і зміни ціни продукту.

Якщо підприємство робить не один вид продуктів, то вартість реалізованої продукції визначається як сума вартостей реалізованих продуктів кожного виду. Отже, загальна сума реалізації по підприємству залежить від асортименту продукції, що випускається, і питомої ваги кожного продукту в загальному обсязі випуску.

Витрати виробництва (витрати) визначаються як добуток витрат на одиницю продукту і кількості зробленої продукції.

$$B_{вир} = B_{1п} * K_{zn} \quad (1.4)$$

Де:

$B_{вир}$ – витрати виробництва;

$B_{1п}$ - витрати на одиницю продукту;

K_{zn} - кількість зробленого продукту.

Витрати на одиницю продукту залежать від норм витрати ресурсу і ціни ресурсу. Витрати виробництва в цілому залежать від:

- зміни обсягів виробництва;
- зміни цін на ресурси;
- зміни норм витрати ресурсів на виробництво одиниці продукту;
- асортименту продукції, що випускається. [39]

Аналіз витрат виробництва проводиться або по всій продукції, або для кожного окремого продукту для різних виробничих підрозділів. Аналіз дає представлення про основні джерела нормативних утрат, дозволяє зіставити різні варіанти технологічного процесу, знайти вигідні сполучення асортименту продукції.

Оцінка ефективності виробництва може ґрунтуватися на системі показників (у системному аналізі – на матриці показників), що включає:

- показники, що характеризують кінцеві результати діяльності підприємства – прибуток, обсяг реалізованої продукції чи обсяг наданих послуг;
- показники витрат і ресурсів – собівартість, матеріальні витрати, фонд оплати праці, чисельність персоналу та ін.

Найважливіший спосіб оцінки діяльності підприємства складається в порівнянні фактичних і нормативних (планових) показників. Таке порівняння здійснюється як на “вході” – порівняння показників витрат і ресурсів, що йдуть на виробництво, так і на “виході” – порівняння показників прибутку обсягу виробництва. [33]

Порівняння фактичних і нормативних показників при даній структурі виробничої програми, даній технології й організації виробництва дозволяє зробити висновок про ефективність (неефективність) діяльності підприємства [12,13,19,40,41,49].

Більш складний метод оцінки ефективності діяльності підприємства складається в оцінці рівня взаємозв'язку між витратами і результатами, між витратами і ресурсами, в оцінці взаємозв'язку кінцевих результатів діяльності. Проведення такого аналізу вимагає спеціально розробленого математичного інструментарію – побудови виробничої функції. Аналіз виробничої функції дозволяє кількісно вимірити вплив різних витрат на кінцевий результат (прибуток), оцінити вплив різних факторів. [44]

1.2 Організаційно-господарська характеристика підприємства.

Проаналізуємо виробничий потенціал приватного акціонерного товариства «ЕКОТЕКСТИЛЬ», що займається виробництвом високоякісних панчішно-шкарпеткових виробів. При аналізі використання виробничого потенціалу підприємства не можливо не звернути увагу на такий показник, як фондвіддача-показник ефективності використання основних фондів. Розраховується він як відношення виручки до залишкової вартості основних засобів. Для аналізу виробничого потенціалу зносимо дані в таблицю 1.1

Таблиця 1.1

Аналіз виробничого потенціалу на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» за 2017-2019рр.

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019/2017р. %	Відхилен ня 2019/2018 %
Валова продукція, тис. грн.	22671,0	34893,0	35421,0	156,2	101,5
Виручка від реалізації, тис. грн.	20568,0	31588,0	28130,0	136,8	89,0
Собівартість, тис. грн.	15821,0	23846,0	19590,0	123,8	82,2
Балансова вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	27005,0	26047,0	25333,0	93,8	97,3
Вартість оборотних засобів, тис. грн.	1814,0	3056,0	3904,0	212,0	127,7
Чисельність працівників, чол.	2222	1915	1495	67,3	78
Виробнича площа, кв. м.	24400,0	24400,0	24400,0	---	---
Фондвіддача	0,76	1,21	1,11	144,7	91,7
Продуктивність праці	10202,9	18220,9	23693,0	232,2	130,0

Як видно з розрахунків фондвіддача у 2019р. в порівнянні з 2017р. значно зросла на 44,7 % Це значить, що збільшився виторг /товарообіг/, що припадає на 1 грн. основних фондів. Сталось це завдяки збільшенню виручки від реалізації продукції та зменшенню залишкової вартості основних фондів в 2019р.

Основні постачальники: бавовнопрядильні фірми “Демітекс”, Полтава; ”Золоте Руно”, Донецьк; завод ”Хімволокно”, Житомир; фірми ”Дюпон”, “Сіба”, Швейцарія; “Дунав”, Сербія; “Барселона”, Іспанія.

Основні споживачі: фірми “Фальке” і “Кеттенбах”, Німеччина, магазини Україна, оптові покупці, фірмові магазини. Підприємство виконує всі технологічні операції по виробництву панчішно-шкарпеткових виробів: підготовку пряжі до в’язання, в’язання, швейні операції, фарбування, обробку, сортування, маркірування та упакування виробів.

Авторитет фабрики - це якість виробів. Тим початком, де закладається якість, є лабораторії, які перевіряють 100% сировини, що поступає, за діючими нормативними документами. Спеціальні лабораторії перевіряють кожен партію готових виробів. Також сформована мережа фірмової торгівлі, відкрито 20 фірмових магазинів та секцій в містах та районних центрах України. На підприємстві висока культура виробництва, складені всі умови для працюючих.

Експорт-насамперед авторитет підприємства, висока якість, строге виконання замовлень, у термін. У фабрики з’явилися нові великі замовлення від концерну “Фатер”. У наслідок цього в’язально - швейний цех №3 працює в режимі чотирьох змін.

Сьогодні самим головним для підприємства є завоювання ринку, насамперед, ринку України. Тут знаходиться найближчий і самий доступний нам покупець. Для здійснення цього у відділі збуту організована група товарознавців. Вони з’ясовують причини низького попиту продукції, займаються пошуком нових покупців. [31]

Основна частина продукції ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» реалізується на внутрішньому ринку. Решта продукції експортується в далеке зарубіжжя: Німеччину, Бельгію, Польщу. Але, в 2019р. через неузгодженість податкового законодавства, підприємство втратило постійних споживачів, і експорт в минулому році лише мав місце в країнах: Германія та Росія. Дані про експорт продукції ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» наведені в таблиці 1.2.

Таким чином, при зростанні долі експорту в обсязі реалізованої продукції, фабрика втрачає свої позиції на деяких ринках збуту.

Для пошуку нових ринків ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» приймає участь у різних ярмарках за кордоном: у Німеччині (Ганновер, Берлін, Лейпциг), Туреччині, Арабських Еміратах та Росії.

Таблиця 1.2

Експорт панчішно-шкарпеткових виробів ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» за 2017-2019р.р.

Країна	2017		2018		2019	
	Обсяг пр-ї т. пар.	Питома вага в обсязі пр-ї, %	Обсяг пр-ї т. пар.	Питома вага в обсязі пр-ї, %	Обсяг пр-ї т. пар	Питома вага в обсязі пр-ї, %
Росія	302	9,3	---	---	343	10,5
Німеччина	2664	82,3	2894	83,7	2935	89,5
Бельгія	---	---	63	1,8	---	---
Польща	219	6,8	127	3,7	---	---
Чехія	51	1,6	---	---	---	---
Узбекистан	---	---	375	10,8	---	---
Разом	3236	100,0	3459	100,0	3278	100,0

Проаналізуємо стан основних засобів на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» (табл.1.3)

Як видно з таблиці 1.3 в 2018 і 2019 роках підприємство більш ефективно працювало в напрямку оновлення основних фондів ніж в 2017р.

До оборотних виробничих фондів на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» відноситься частина засобів виробництва, речові елементи, які в процесі праці, в порівнянні з основними виробничими фондами, використовуються на кожному виробничому циклі, та їх вартість переноситься на продукт праці повністю та одразу.

На ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» оборотні виробничі фонди складаються з трьох частин:

- 1) виробничі запаси;
- 2) незакінчене виробництво та напівфабрикати власного використання;
- 3) витрати наступних періодів.

Таблиця 1.3

Аналіз стану основних засобів за 2017-2019р.

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019/2017р.р.
1 Вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	46442,0	45840,0	45288,0	98
2 Амортизаційні відрахування тис. грн.	1292,0	1999,0	1869,0	145
3 Коефіцієнт оновлення	0,02	0,03	0,03	150
4 Коефіцієнт вибуття	0,01	0,04	0,01	1
5 Витрати на поточний і капітальний ремонт, тис. грн.	235	569	358	152
6 Надійшло ОВФ	977	1140	1286	132
7 Вибуло ОВФ	308	1692	316	103

Виробничі запаси-це предмети праці, підготовлені для запуску в виробничий процес складаються вони з сировини – бавовно паперова пряжа, напівшерстяна пряжа, еластик, капронова нитка, лайкра, поліпропілен, латеконова нитка, матеріалів, а також (напівфабрикати власного виготовлення), тари і тарних виробів тощо. [29]

Незавершене виробництво та напівфабрикати власного виготовлення-це предмети праці, які вступили в виробничий процес: матеріали, які знаходяться в процесі обробки або збирання, а також напівфабрикати власного виготовлення, які повністю не завершені виробництвом в одних цехах ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» та підлягають подальшій обробці в інших цехах того ж товариства.

Витрати наступних періодів-найсуттєвіші елементи оборотних фондів, які включають витрати на підготовку та освоєння нової продукції, які вироблені в даному часі але відносяться на продукцію наступних періодів.

Оборотні виробничі фонди ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» в своєму русі також пов'язані з фондами обертання. Вони включають готову продукцію на складі, товари в дорозі, грошові засоби і засоби в розрахунках з споживачами продукції, а саме дебіторської заборгованості. Сукупність грошових засобів підприємства призначених для створення оборотних фондів і фондів обертання, які складають оборотні засоби підприємства.

З вищевикладеного, ми можемо зробити висновок, що для нормального функціонування кожного підприємства необхідні оборотні засоби, які представляють собою грошові засоби, що використовуються підприємством для придбання оборотних фондів і фондів обертання. [32]

Трудові ресурси на підприємстві-це об'єкт постійної безпеки з боку керівництва підприємства. Роль трудових ресурсів суттєво піднімається в період ринкових відношень. Добре підібраний трудовий колектив, а це відноситься і до підприємства в м. Житомир - це команда однодумців і партнерів, які здатні усвідомити, зрозуміти задумки керівництва підприємства. Тільки вона служить заставою успіху підприємницької діяльності, виразу і процвітання ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ». Які б технічні можливості, організаційно-управлінські переваги не відкривались перед підприємством, воно не почне працювати ефективно без відповідного людського ресурсу. Склад трудових ресурсів підприємства показано в таблиці 2.4

Виходячи з чисельності, можна сказати, що підприємство велике, так як воно виготовляє великий і різноманітний асортимент панчішно-шкарпеткових виробів, це не один технологічний процес, то і власно потребуються люди різних спеціальностей. На ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» працюють в'язальниці, мотористки, лаборанти, сортирувальники, швачки, тощо, що стосується адміністративно-управлінського персоналу – бухгалтери, економісти, інженери та багато інших професій, які задіяні у виробничій діяльності підприємства.

Взагалі із всього вищесказаного, можна зробити висновки, що на Житомирському підприємстві працюють кваліфіковані робітники, які добре володіють своєю професією.

Таблиця 1.4

Склад штатних працівників за 2017-2019 роки.

Показники	2017		2018		2019		Відхилення чисельності
	К-сть чоловік	%	К-сть, чоловік	%	К-сть, чоловік	%	2019/2017 %
Середньоспискова чисельність штатних працівників, у тому числі:	2222	100	1915	100	1495	100	67
--робітники основного виду діяльності	1862	83,8	1616	84,4	1252	83,7	67
--керівники і службовці	184	8,3	182	9,5	162	10,8	88
--невиробнича група	176	7,9	117	6,1	81	5,5	46

Основними цілями та задачами ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» є: довести виробництво та продаж панчішно-шкарпеткових виробів до 30-40 млн. пар на рік, виходячи з того, що виробництво в Україні не перевищувало 2 пари на людину на рік, при науково - обґрунтованій нормі споживання 9,6 пар/рік - забезпечити щорічний експорт панчішно-шкарпеткових виробів в країни Заходу не менш 3-4 млн. пар.

Розділ 2. Економічний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства.

2.1 Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства.

Аналіз фінансового стану та оцінка виконання плану базується на діючих принципах фінансового планування, формування власних, позичених та спеціальних коштів, їх поповнення та використання за цільовим призначенням. Не знаючи діючого порядку розподілу прибутку, фінансування і кредитування відповідних галузей, неможливо кваліфіковано проводити аналіз.

В першу чергу при економічному аналізі фінансового стану підприємства аналізують використання трудових ресурсів.(таб.2.1)

Таблиця 2.1

Аналіз використання трудових ресурсів
за 2017-2019р. р.

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019/2017рр, %
1	2	3	4	5
1.Валова продукція, тис .грн.	22671	34893	35421	156
2 Чисельність працюючих, чол.	2222	1915	1495	67
-- в т. ч. ІТР, чол.	184	182	162	88

-- промислово-виробничий персонал, чол.	2038	1733	1333	65
3 <i>Продуктивність праці</i>	10203	18221	23693	232
4 Фонд оплати праці, тис. грн.	2137	2264	3040	143
5 Середньорічна з/п, грн.	1584	1620	2033	128

В 2017 році була проведена робота по нормуванню праці. Кожному працівнику роз'яснювались умови праці та оплати праці. Для покращення умов праці було проведено ряд заходів, серед яких 70% по техніці безпеки. Протягом 2017-2019 років чисельність штатних працівників зменшувалась значно більшими темпами, ніж чисельність виробничо - промислового персоналу, зменшувалась також частка управлінського персоналу в загальній численності працюючих. Збільшилась продуктивність праці в 2019 році в порівнянні з 2017 роком на 132%, завдяки збільшенню валової продукції і зменшенню чисельності працюючих.

Значно підвищився фонд оплати праці в 2019 році на 43%, отже середня заробітна плата зросла на 28%.

Для аналізу фінансового стану підприємства проводиться аналіз структури кредиторської заборгованості за останні три роки.

Аналіз джерел власних коштів надаються в таблиці 2.6 тобто визначається фінансова незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Проаналізуємо дебіторську заборгованість (таб.2.3)

Таблиця 2.2

Структура поточної кредиторської заборгованості
ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» за 2017-2019рр.

№	Показники	2017р		2018р.		2019р.		Відхилення 2019 до 2017р.	
		т. грн	%до суми	т. грн.	% до суми	т. Грн.	% до суми	т. грн	(+,-) %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Короткострокові кредити банків	47	3,9	361	12,0	408	11,2	361	7,3
2	Короткострокові позикові кошти	-	-	-	-	-	-		
3	Короткострокові кредити і позики, що не погашені в строк	-	-	-	-	-	-		

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Розрахунки з кредиторами - за товари, строк сплати яких не настав - по векселях виданих	620	50,9	1633	54,3	2509	68,7	1889	17,8
	- по авансах одержаних	-	-	121	4,0	143	3,9	143	3,9
	- з бюджетом	152	12,5	381	12,6	123	3,4	-29	-9,1
	- по позабюджетних платежах	68	5,6	60	2,0	38	1,0	-30	-4,6
	- по страхуванню	36	3,0	53	1,8	103	2,8	67	0,2
	- по оплаті праці з дочірніми підприємствами	212	17,4	208	6,9	277	7,6	65	9,8
	- з іншими кредиторами	82	6,7	193	6,4	50	1,4	-32	-5,3
5	Позики для працівників	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВСЬОГО	1217	100,0	3010	100,0	3651	100,0	2434	0

Таблиця 2.3

Аналіз дебіторської заборгованості за 2017-2019р. р.

№	Показники	2017р.		2018р.		2019р.		Відхилення 2019/2017рр.	
		т. грн.	%	т. грн.	%	т. грн.	%	т. грн.	% до суми
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Дебіторська заборгованість: за товари, роботи і послуги, строк сплати яких не настав	1283	73	1615	55	1878	53	595	146

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	за товари, роботи і послуги, не сплачені в строк	---	---	---	---	---	---	---	---
3.	резерв сумнівних боргів	---	---	---	---	---	---	---	---
4.	з векселів одержаних	---	---	---	---	---	---	---	---
5.	з податкових розрахунків	94	5	424	14	698	20	604	7
6.	з бюджетом	21	1	---	---	---	---	-21	---
7.	з персоналом за іншими операціями	---	---	---	---	---	---	---	---
8.	з авансів виданих	---	---	---	---	677	19	677	---
9.	з дочірніми підприємствами	---	---	---	---	---	---	---	---
10	з іншими дебіторами	364	21	904	31	279	8	-85	77
	ВСЬОГО:	1762	100	2943	100	3532	100	1770	

Дебіторська заборгованість збільшилась на 1770 т. грн. (101%).

Кредиторська заборгованість хоча і збільшилась, але по таких розділах як розрахунки з бюджетом та позабюджетних платежам зменшилась на 9,1% та 4,6% відповідно, що свідчить про покращення фінансового стану підприємства.

Валовий доход, прибуток - кінцевий фінансовий результат господарювання ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ», кінцевим результатом господарювання є прибуток.

Джерелом одержання прибутку на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ», виходячи з моїх міркувань, є джерело безпосередньо пов'язане з виробництвом та підприємницькою діяльністю. Ефективність його використання залежить від обізнаності з кон'єктурою ринку та вміння адаптувати розвиток виробництва під цю мінливу кон'єктуру ринку.

Таким чином, в умовах переходу до ринку та в його подальшому становленні прибуток стає основним мотивом в організації виробництва та господарсько-комерційній діяльності підприємства.

Тепер розглянемо розрахунок фінансових результатів на Житомирському підприємстві(таблиця 1.8).

Не зважаючи на постійне скорочення обсягів виробництва, зростання витрат і інші негативні фактори ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» працювала всі роки рентабельно на відміну від більшості підприємств трикотажної галузі в державі. Хоча прибуток, який в 2017 році склав 2272 тис. грн., складає лише трохи більше 15% суми, яку одержало підприємство, фінансові показники роботи фабрики є кращими серед решти підприємств, що виробляють панчішно-шкарпеткові вироби на Україні.

На зменшення суми балансового прибутку вплинуло, по-перше, зменшення валового доходу підприємства, а також зменшення рівня рентабельності продукції.

Зменшення суми прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства впливає на зміну відрахувань до його фондів. Близько половини чистого прибутку використовується фондом виробничого розвитку, що дає змогу підприємству хоча б у деякій мірі оновлювати основні фонди.

Для повної уяви про фінансовий стан підприємства розраховують показники фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.4

Розрахунок фінансових результатів за 2017-2019 роки.

№ №	ПОКАЗНИКИ	ЗНАЧЕННЯ			ВІДХИЛЕННЯ			
		2017р	2018р	2019р	2018/2017р.		2019/2018р.	
					тис. грн.	%	тис. грн	.%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Виручка/валовий дохід, т/грн.	20568	31588	28130	11020	53,6	-3458	-10,95
2	Податок на додану вартість, грн.	2812	4709	4100	1897	67,5	-609	-12,93
3	Собівартість реалізованої продукції, т/грн	15821	23846	19590	8025	50,7	-4256	-17,85

4	Собівартість у % до виручки	77	76	70		1		-6
5	Прибуток від реалізації, т. грн	1935	3033	4440	1098	56,7	1407	46,4
6	Рівень рентабельності, %	12	13	23		1		10
7	Балансовий прибуток, т/грн	2272	2728	1720	456	20,1	-1008	-36,9
8	Платежі до бюджету, т/грн	627	951	636	324	51,7	-315	-33,1
9	Чистий прибуток, т/грн	1645	1777	1084	132	8	-693	-39

При аналізі фінансової стійкості підприємства використовують такі показники:

Коефіцієнт абсолютної ліквідності $K_{л.а}$

$$K_{л.а} = \frac{ДС}{П_т} \text{ де:} \quad (2.1)$$

ДС – грошові кошти

$П_т$ – поточні зобов'язання

$$K_{л.а 17} = \frac{46 + 24 + 9}{1217} = 0,07 \quad K_{л.а 18} = \frac{101 + 3 + 9}{3010} = 0,04$$

$$K_{л.а 19} = \frac{240 + 162}{3651} = 0,1$$

Нормативне $K_{л.а}$ 0,05-0,35. Як видно з розрахунку, даний показник, по ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» в 2017р. та 2018р. він в межах нормативного. Але даний показник має тенденцію до зниження (за 2018р. він майже в двічі знизився по відношенню до 2017р.) А в 2019р. він набагато покращився.

Знаходження даного показника в межах нормованого свідчить, що ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» спроможне погашати свої зобов'язання швидко ліквідними активами, тобто в терміновому порядку.

Важливим показником при аналізі фінансового стану підприємства є коефіцієнт фінансової стабільності (незалежності від зовнішніх джерел). Розраховується він за формулою:

$$K_{\text{ф.с.}} = \frac{BK}{K_3} \text{ де:} \quad (2.2)$$

BK- власний капітал;

K_3 - запозичений капітал

На ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» даний коефіцієнт становить:

$$K_{\text{фс } 17} = \frac{33702}{34919} = 0,97$$

$$K_{\text{фс } 18} = \frac{35110}{38120} = 0,92$$

$$K_{\text{фс } 19} = \frac{36143}{39794} = 0,91$$

Нормативне значення $K_{\text{фс}} > 1$

Як показали розрахунки , за період 2017-2019рр. $K_{\text{фс}}$ не більший від нормованого. Що говорить про фінансову стабільність підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості (співвідношення залучених і власних коштів) показує скільки позикових коштів залучило підприємство на одну гривню власних коштів:

$$K_{\text{фс}} = \frac{\text{Розділ III Ф. №1}}{\text{Розділ I Ф. №1}} \quad (2.3)$$

У ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» даний коефіцієнт становить:

$$K_{\text{фс } 2017} = \frac{1217}{33702} = 0,04$$

$$K_{\text{фс } 2018} = \frac{3010}{35110} = 0,09$$

$$K_{\text{фс } 2019} = \frac{3651}{36143} = 0,1$$

Нормативне значення Кфс 0,5. Як показав розрахунок, в 2017 та 2018р. Кфс знаходився в нормі, але вже в порівнянні 2017р з 2018р. він зріс на 0,05 пунктів, тобто це означає, що на 1грн. власних коштів в 2018р. Підприємство залучило на 0.05коп. позикових коштів більш ніж у 2017р. [17]

Для повної уяви про забезпеченість підприємства власними коштами, розраховується коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними активами:

$$K_3 = \frac{O_a - P_3}{O_a} \text{ де} \quad (2.4)$$

O_a - оборотні активи,

P_3 - поточні зобов'язання

У ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» даний коефіцієнт становить:

$$K_{32017} = \frac{33702 - 27235}{33702} = 0,19$$

$$K_{32018} = \frac{35110 - 26309}{35110} = 0,25$$

$$K_{32019} = \frac{36143 - 27502}{36143} = 0,24$$

Нормативне значення даного коефіцієнта 0,1. Як видно в 2017, 2018, 2019рр. K_3 має значення більше від нормованого. Це свідчить про достатню забезпеченість підприємства власними силами. Підсумовуючи дані про фінансовий стан підприємства, можна зробити наступні висновки:

- Підприємство працює стабільно;
- Прибутковість підприємства із року в рік зростає;
- Підприємство достатньо забезпечено власними коштами;
- Підприємство не користується залученими коштами;
- Реалізація з року в рік зростає;

2.2 Економічний аналіз впливу факторів на формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ»

Групування витрат по статтям калькуляції відображає місце виникнення цих витрат і застосовується для планування, обліку і калькуляції витрат на виробництві і реалізації одиниці продукції, всієї товарної продукції. [3,5,16]

Вона складає в більшості випадків комплексні статті витрат.

Зводимо витрати з економічного складу в таблицю 2.5

Таблиця 2.5

Аналіз структури собівартості виробництва.

№	Найменування показників	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019/2017рр.	
		т. грн.	т. грн.	т. грн.	т. грн.	%
1	Матеріальні витрати	11495	14780	18921	7426	165
2	Амортизація основних фондів	1292	1999	1869	577	145
3	Витрати на оплату праці	2019	2248	2945	926	146
4	Відрахування на соціальні заходи	898	808	1049	151	117
5	Інші витрати	936	1257	1145	209	122
6	Собівартість продукції	16640	21092	25929	9289	156

Знос основних засобів і витрати на їх ремонт.

Нарахування амортизації по основним засобам, які щойно прибули, починається з 1-го місяця, який настає за місяцем, коли надійшли в експлуатацію, по основним засобам, що вибули, припиняється з 1го числа місяця, наступного за місяцем вибуття.

Розрахунок амортизації/ зносу/ основних засобів і витрат на поточний ремонт.
за 2019 рік.

Найменування об'єктів основних засобів	Балансова вартість, грн.	Річна норма амортизації %	Сума амортизації /зносу/, грн.	Витрати на поточний ремонт
1. Сонджакамио 5 СІЯ	31820	24	7636,8	320
2. -/- 6 СІЯ	27479	24	6594,96	190
3. Руми - 3000	31804	24	7632,96	1200
4. та інше			1859890	356290
ВСЬОГО:	-	-	1881754,72	358000

Виходячи з даних таблиці, зробимо розрахунки:

1. Балансова вартість машини “Сонджакамио 5 СІЯ” – 31820 грн., річна норма амортизації 24% розраховуємо суму амортизації:

$$31820 \times 24\% = 7636,8/\text{грн.}/$$

Всі розрахунки по іншим об'єктам основних засобів проводяться аналогічно.

Загальна сума амортизації всіх об'єктів основних засобів становить 1881 т. грн.

В залежності від об'ємів і характеру робіт, джерел фінансування розділяють поточні і капітальні ремонти основних засобів. В основному, на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» проводяться поточні ремонти основних засобів. Так, як ремонтні роботи проводяться підрядним і господарським способом, ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» ремонт проводиться господарським способом, тобто силами та засобами самого підприємства. Виходячи із таблиці, на “Сонджакамио 5 СІЯ” витрати на поточний ремонт складають 320 грн., на ту ж машину, тільки 6 СІЯ – 190 грн і на “Руми-3000” – 1200 грн. Загальна сума розходів на поточний ремонт основних засобів складає – 358000 грн.

Формування вартості виробничих запасів, робіт та послуг, які використовуються для підприємницької діяльності.

В загальній структурі витрат на виробництво промислової продукції на долю сировини та основних матеріалів доводиться більш 60%. З цього виходить, що при забезпеченні підприємства сировиною і матеріалами в умовах ринку слідє виходити з того, щоб воно було достатнім, тобто не приводило до збоїв виробництва, з одного боку, і утворенню наднормативних запасів - з другого боку.

Таблиця 2.7

Вартість виробничих запасів, робі та послуг, які використовуються в підприємницькій діяльності.

Найменування матеріалів, сировини, послуг та робіт	Од. виміру	Кількість використаних виробничих запасів, робіт та послуг	Облікова ціна, грн., коп.	Вартість, Грн..
1. б/п 65/2-2фарб.	кг	11015	8-40	92,5
2.б/п 85/2 фарб.	кг	9059	11-36	102,9
3.еласт.100/1 фарб.	кг	1149	10-08	11,6
4.віскоза 16,7	кг	270	10-81	2,9
5.акріл 32/2	кг	1230	11-22	13,8
6. та інше				
ВСЬОГО:	-	-	-	3456,2

Із даних таблиці ми бачимо, що для виробництва панчішно-шкарпеткових виробів, ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ», використовує різні види пряжи, еластик, віскозу, шерсть, тощо. Для того, щоб розрахувати вартість виробничих запасів, робіт та послуг необхідно:

$$C_3 = O * V_c, \text{ де} \quad (2.5)$$

O – фактичний об'єм продукції /робіт та послуг/ в натуральних одиницях виміру.

V_c - вартість сировини, матеріалів на одиницю виготовленої продукції /робіт, послуг/

Наприклад: б/п 65/2 фарбована = 11015 / кількість використаної пряжі/ 8-40 /облікова ціна/ = 92,5 т. грн. /вартість б/п пряжі, яка використана в виробництві панчішно-шкарпеткових виробів/. Всі розрахунки по вартості виробничих запасів, робіт та послуг проводяться аналогічно.

Кількість товару, яке ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» може запропонувати на ринку, залежить , з одного боку від рівня витрат на його виробництво і від ціни, по якій товар має продаватися на ринку – з другого.

Із цього виходить , що знання витрат на виробництві та реалізації товару є одним із важливіших умов ефективності господарювання підприємства.

Більш висока ціна на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» стимулює виробництво надати більшу кількість товарів і послуг, ніж низька ціна так як потенційно вони отримують в даному випадку більший прибуток.

Формування ринкової ціни на основі попиту і пропозиції приводить до того, що ціна в умовах ринкових відносин виконує декілька функцій:

- по - перше, вона виконує функцію, рух матеріальних і трудових ресурсів;
- по - друге, вона виконує стимулюючу роль у виробництві товарів необхідних суспільству;
- по - третє, в умовах збалансованого попиту та пропозиції ціна встановлюється на рівні суспільно необхідних затрат праці.

Це означає, що ті підприємства, де ці затрати вищі несуть збитки, а де нижчі-одержують додатковий прибуток. В даному випадку ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» одержує додатковий прибуток, тобто ці затрати нижчі.

Таблиця 2.8

Розрахунок ціни на продукцію, роботи та послуги підприємства.

Структура ціни на одиницю продукції	Сума, грн.
Повна собівартість одиниці реалізованої продукції /робіт, послуг/	0.78
Рентабельність, %	20%
Прибуток	0.16
Ціна підприємства	1.06
ПДВ	0.21
Ціна оплати для покупця	1.27

Зробимо розрахунок виходячи із таблиці:

1. Повна собівартість одиниці реалізованої продукції 0,78 грн.

2. Рентабельність становить 20%

3. Знаходимо прибуток: $0.78 \times 20\% = 0.16$ грн.

4. Нам дана ціна оплати для покупця, вона становить 1.27 грн.

5. Визначаємо з неї ПДВ:

$$\frac{1.27 * 20\%}{120\%} = 0.21$$

6. Знаходимо ціну підприємства : $1.27 - 0.21 = 1.06$ /грн/

З цього зробимо висновок:

В умовах ринкових відносин ціна відіграє стимулюючу функцію в бік зниження витрат виробництва. [13,61]

Необхідне вивчення ринку товарів , які виробляються на підприємстві. Організація такої роботи передбачає не лише створення на кожному підприємстві так званих маркетингових служб, але й дослідження в цій роботі певної методології.

Не зважаючи на постійне скорочення обсягів виробництва , зростання витрат і інші негативні фактори ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» працювала всі роки рентабельно на відміну від більшості підприємств трикотажної галузі в державі. Хоча прибуток, який в 2018 році склав 2272 т. грн, складає лише трохи більше 15% суми, яку одержало підприємство у 1995 році, фінансові показники роботи фабрики є кращими серед решти підприємств, що виробляють панчішно-шкарпеткові вироби на Україні.

На зменшення суми балансового прибутку вплинуло, по-перше, зменшення валового доходу підприємства, а також зменшення рентабельності продукції /табл.2.9/

Зменшення суми прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства впливає на зміну відрахувань до його фондів. Чистий прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства використовується фондом виробничого розвитку, що дає змогу підприємству хоча б у деякій мірі оновлювати основні фонди.

Аналіз прибутковості за 2017-2019рр.

	Показники	Значення			Відхилення			
		2019р	2017р	2018р	04/03 %		2019/04р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Виручка/валовий доход/ т. грн.	28130	20568	31588	11020	53,6	-3458	-10,95
2	Податок на додану вартість, грн	4100	2812	4709	1897	67,5	-609	-12,93
3	Собівартість реалізо- ваної продукції, т. грн	19590	15821	23846	8025	50,7	-4256	-17,85

4	Собівартість у % до виручки	70	77	76		-1		-6
5	Прибуток від реалізації, т. грн	4440	1935	3033	1098	56,7	1407	46,4
6	Рівень рентабельності %	23	12	13		1		10
7	Балансовий прибуток т. грн	1720	2272	2728	456	20,1	-1008	-36,9
8	Платежі до бюджету т. грн	636	627	951	324	51,7	-315	-33,1
9	Чистий прибуток т. грн	1084	1645	1777	132	8	-693	-39

Як видно з таблиці 2.9 виручка у 2019р. в порівнянні з 2017-2018рр і собівартість в % до виручки зменшилась на 6 пунктів.

Як видно з таблиці, ПДВ у 2019 році зменшився в порівнянні з 2018р. на 12,93% , що не могло не відобразитись на фінансовому стані підприємства.

І хоча показники 1,2,3 в 2019 році знизились по відношенню до 2018р., але не набагато і майже залишилися старими.

Для повної ясності картини фінансового стану підприємства потрібно провести аналіз рентабельності підприємницької діяльності, визначити, як вона змінювалась і які фактори вплинули на цю зміну.

Як показали розрахунки, рентабельність у 2019 році збільшилась на 11 % по відношенню до 2017р., а по відношенню до 2018р. рентабельність збільшилась на 10%. Показник рентабельності показує, скільки копійок одержує підприємство при понесених витратах у розмірі 1грн. Так, в 2017р. на 1 грн. витрат підприємство отримало 12 коп. прибутку, в 2018 р.- 23коп., в 2019р.-23 коп. Таке різке зростання рентабельності сталося в зв'язку із зменшенням собівартості продукції в 2018-2019рр.

За 2018 рік капітальні вкладення склали 742 тис. грн. – це 71,6% від рівня 2017., що дозволило ввести в діло основні фонди виробничого призначення на суму 88,0 т. грн.

Система економічних показників в роботі підприємства легкої промисловості різних форм власності покликана характеризувати їх виробничо-господарську діяльність, якість і ефективність використання ними матеріальних трудових і фінансових ресурсів.

Об'єктивність результатів аналізу, розроблених висновків і пропозицій, а також ефективність використання їх для поліпшення виробничо-фінансової діяльності промислових підприємств зумовлені характером її показників, що застосовуються в аналітичній роботі.

Усі економічні показники тісно пов'язані між собою і утворюють єдину систему. Їх рівень знаходить відбиття у розрахункових та підзвітних даних.

Показники, що використовуються в економічному аналізі, повинні відповідати таким вимогам:

- характеризувати головний напрямок діяльності об'єкта та його структурних підрозділів;
- виражати основну мету виробничо-господарської діяльності підприємства;
- достовірно відбивати реальні процеси господарювання та їх результати;
- сприяти стимулюванню та матеріальному заохоченню кращої роботи.

Розділ 3. Розробка заходів по підвищенню управління ефективності на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».

3.1 Можливі резерви підвищення економічної ефективності на підприємстві.

На підприємстві ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» існують невикористані резерви зниження витрат виробничих ресурсів. Без використання цих резервів продукція не може бути конкурентоспроможною. Тому головна проблема на сучасному етапі є проблема підвищення продуктивності праці. Найбільш радикальним шляхом вирішення проблеми підвищення продуктивності є комплексне впровадження науково-технічного прогресу, корінне оновлення основних фондів, перехід до нових, екологічно безпечних технологій[18,48,50,54,55,56,57,58]. Всебічне використання резервів росту продуктивності праці як об'єктивного показника інтенсифікації промислового виробництва є необхідною умовою ефективного функціонування підприємства в умовах ринкових відносин. Для цього необхідно створити систему активного управління резервами росту продуктивності праці на підприємстві та його підрозділах.

На рис. 3.1 показано класифікацію резервів продуктивності. [14]

Без інвестиційними резервами слід вважати резерви, які не вимагають значних капітальних вкладень. До них відносяться організаційні і соціальні резерви. Для спрощення реалізації резерви слід розділити на дві групи: реальні і потенційні. Під реальними слід розуміти резерви, використання яких не потребує проведення спеціальних організаційно-технічних і соціально-економічних заходів, а також залучення спеціальних інвестицій. До потенційних резервів продуктивності відносяться резерви, реалізація яких потребує проведення спеціальних організаційно-технічних соціально-економічних і залучення незначних додаткових інвестицій.

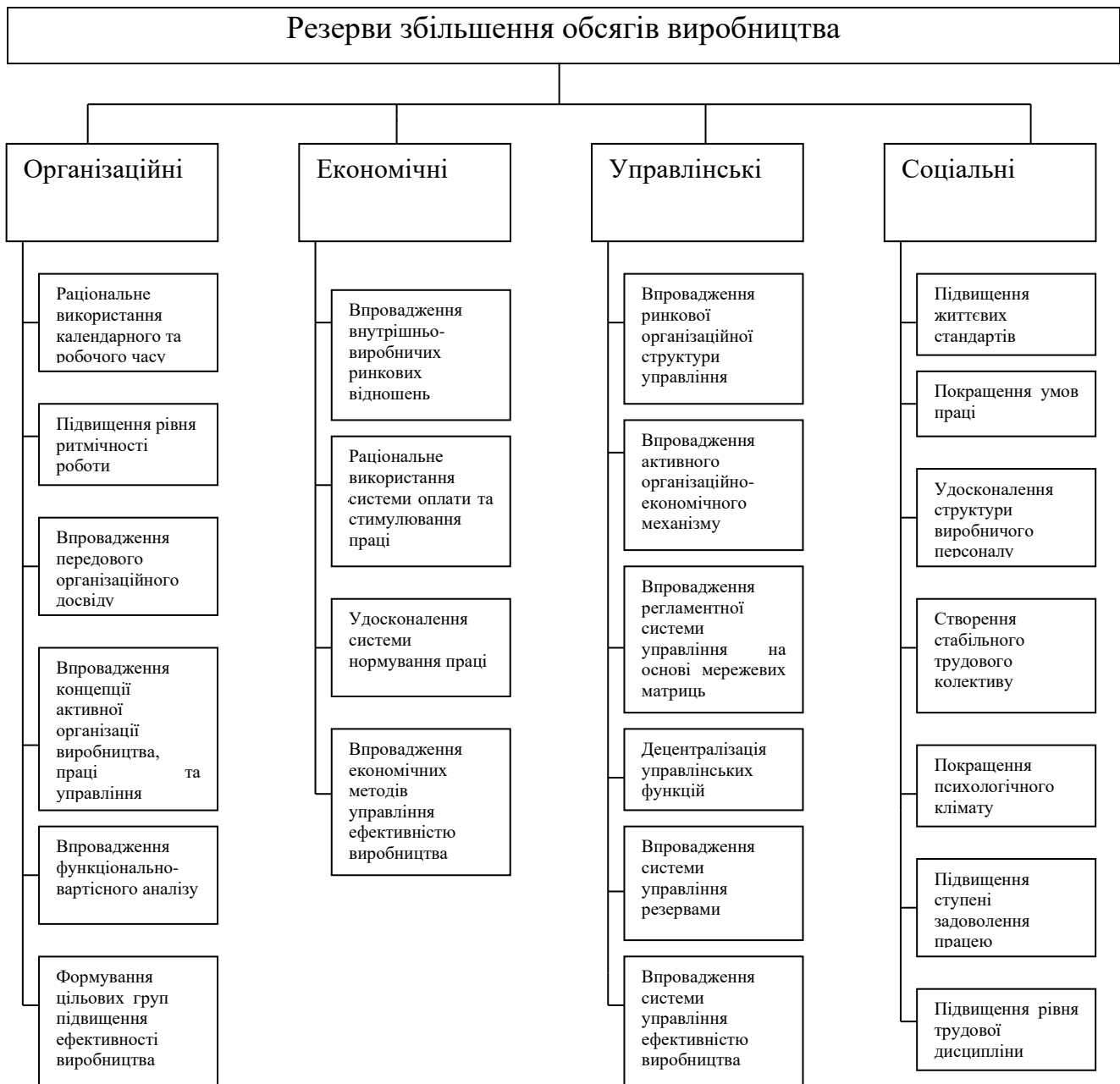

Рис.3.1 Класифікація резервів продуктивності.

Як правило, аналітична робота по можливих резервах збільшення економічної ефективності починається з попередньої оцінки динаміки економічного росту підприємства на основі звітних даних за декілька років шляхом складання аналітичної таблиці 3.1, приведеної нижче. На основі даних, приведених в таблиці, розробляються висновки про загальний економічний стан підприємства.

Динаміка показників економічного росту підприємства
(ефективності його діяльності).

№	Показники	Роки		
		2017р.	2018р.	2019р.
1.	Балансовий прибуток, тис. грн.	2272	2728	1720
	Темпи приросту, %		20	-37
2.	Чистий прибуток, тис. грн.	1645	1777	1084
	Темпи приросту, %		8	-39
3.	Рентабельність виробництва, %	11	7	5
4.	Рентабельність реалізованої продукції, %	12	13	23
5.	Товарна продукція в порівняних цінах	23604	26960	41564
	Темпи приросту, %		14	54
6.	Об'єм реалізованої продукції, тис. грн.	20568	31588	28130
	Темпи приросту, %		54	-11

Як видно з таблиці 3.1 рентабельність реалізованої продукції збільшилась на 10 %, якщо порівнювати 2019р. і 2018 р., що свідчить про збільшення прибутку від реалізації і зменшення собівартості продукції в 2019 р. Але об'єм реалізованої продукції знизився на 11 % в 2019 р., це свідчить про підвищення цін на товарну продукцію і погіршення роботи збутового відділу. Балансовий прибуток хоча в 2018 р. збільшився на 20 %, то в 2019 р. він зменшився на 37 %, також чистий прибуток в 2018 р. в порівнянні з 2017 р. збільшився на 8%, а в 2019р. в порівнянні з 2018 р. зменшився на 39%.

Так, як підвищення ефективності виробництва повинно супроводжуватись інтенсифікацією використання виробничих резервів за рахунок впровадження науково-технічного прогресу (техніко-економічних факторів), то необхідна також попередня оцінка показників, які характеризують ефективність використання виробничих ресурсів (Таблиця 3.2)

Темпи приросту показників ефективності використання виробничих ресурсів

Вид Виробничих Ресурсів	Показники	Роки		
		2017р.	2018р.	2019р.
Трудові ресурси	Продуктивність праці, грн.	10203	18221	23693
	Темпи проросту, %		79	30
Основні виробничі Фонди	Фондовіддача, грн.	0,76	1,21	1,11
	Темпи приросту, %		59	-8
Матеріальні Витрати	Матеріаловіддача, грн.	1,97	2,36	1,87
	Темпи приросту, %		20	-21

Темп приросту фондovіддачі в 2018р. в порівнянні з 2017р. збільшився на 59%, а в 2019р. в порівнянні з 2018р. зменшилась на 8%. Це значить, що в 2018р. збільшився виторг (товарообіг), що припадає на 1 грн. основних фондів, а в 2019 р. в порівнянні з 2017 цей показник ненабагато зменшився на 8%.

Продуктивність праці в 2018р. збільшилась на 79 %, а в 2019р. на 30%, завдяки збільшенню валової продукції і зменшенню чисельності працюючих.

Матеріаловіддача значно знизилась, отже на кожний гривень матеріальних витрат в 2018 р. припадало 2,36 грн. Виходу готової продукції, а в 2000 р. цей показник знизився на 21% і становить 1,87 грн.

Після попередньої оцінки економічного положення підприємства виявляються можливості (резерви) підвищення ефективності виробництва (економічного росту) на найближчу перспективу. Для цього проводиться факторний аналіз ефективності використання виробничих ресурсів з оцінкою їх впливу на зміну об'єму виробництва продукції; визначаються резерви можливого збільшення виробництва і реалізації продукції, зниження собівартості , збільшення прибутку і рентабельності.

3.2. Аналіз резервів підвищення ефективності виробництва ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ».

Аналіз резервів підвищення ефективності виробництва включає в себе наступні етапи:

- 1) визначення резервів збільшення об'ємів реалізації продукції;
- 2) визначення резервів зниження собівартості продукції;
- 3) визначення резервів збільшення прибутку і підвищення рівня рентабельності.

Зупинимось коротко на змісті кожного з перерахованих етапів.

1. Визначення резервів збільшення об'ємів виробництва продукції.

Резерви збільшення виробництва продукції визначаються по результатам аналізу використання всіх видів виробничих ресурсів – трудових, матеріальних і основних фондів. Інформаційною базою являються форми звітності.

В аналізі використання трудових ресурсів традиційно приміняється прийом різниці в рівнях показників, в якості яких використовуються середньо спискова чисельність працюючих, число відроблених людино-днів, об'єм товарної продукції. До резервів збільшення виробничої продукції за рахунок покращення використання трудових ресурсів відносяться дані, які свідчать про зменшення об'єму виробництва продукції із-за втрати робочого часу і зниження продуктивності праці ($\Sigma = P_{тр}$). [56]

Для аналізу використання основних фондів приводяться звітні дані про наявність та рух основних засобів. Для розрахунку використовується прийом різниці в показниках. В якості показників задіяні об'єм товарної продукції; середньорічна вартість виробничих основних фондів (в тому числі, об'єм активної частини основних фондів-в числовому вираженні і в процентах до загального об'єму основних фондів); фондівіддача.

До резервів збільшення виробництва продукції відносяться суми негативного впливу факторів на зміну об'єму товарної продукції ($\Sigma P_{овф}$).

Для визначення впливу використання матеріальних ресурсів (витрати) на зміну собівартості і об'єму товарної продукції використовується показник матеріаломісткості продукції і дані про витрати на виробництво. Матеріаломісткість

визначається відношенням матеріальних витрат до об'єму товарної продукції (в діючих цінах).

До резервів зниження собівартості продукції відносяться виявлені перевитрати по матеріальних витратах (+/- $\Delta C_{\text{МВ}}$), а до резервів руху об'єму виробництва продукції-недоодержана продукція із-за допущених перевитрат на матеріальні затрати (+/- $\Delta P_{\text{МВ}}$).

На основі результатів аналізу впливу використання виробничих ресурсів на зміни об'єму виробництва продукції визначається комплектний резерв збільшення виробництва продукції шляхом зіставлення сідаючої таблиці. 3.3.

Таблиця 3.3

Зведений підрахунок резервів збільшення виробництва продукції

Найменування резервів	Сума, тис. грн..
1. Покращення використання:	-
Трудових ресурсів	$\Sigma P_{\text{Тр}}$
Основних виробничих фондів	$\Sigma P_{\text{овф}}$
Матеріальних ресурсів (витрат)	$\Delta P_{\text{МВ}}$
Комплектний резерв збільшення виробництва продукції	$\min K_p$

Комплектний резерв збільшення виробництва продукції повинен бути забезпечений трудовими ресурсами, основними фондами і матеріальними ресурсами, тому він визначається мінімальним з трьох перерахованих резервів.

Взагалі, по такій загальноприйнятій методиці слід відмітити, що вона дозволяє знаходити резерви збільшення об'ємів виробництва надто приблизно, так як насправді вони не являються дійсно комплектними. Найреальніші результати можуть бути досягнуті в ході обліку резервів в розрізі конкретної номенклатури виробничих ресурсів, конкретного технологічного процесу, стратегії управління і т.

д.- наприклад, як це припускається в методиці, яка висвітлюється в (самостійність і управління виробничим профілем підприємства.

Визначення резервів збільшення об'єму реалізації продукції.

Резерви збільшення об'єму реалізації продукції визначається шляхом сумування комплектних резервів збільшення виробництва продукції ($\min K_p$) і залишків не реалізованої продукції (готової продукції і розрахунків з дебіторами за товари, роботу та послуги по даним балансу на кінець звітного періоду. [60]

В зв'язку з тим, що залишки не реалізованої продукції в балансі відображаються в фактичній собівартості, а об'єм реалізації оцінюється по актовим цінам підприємства, то залишки не реалізованої продукції перераховуються в оптові ціни шляхом множення їх на коефіцієнт, визначається як відношення вартості виробничої продукції в діючих оптових цінах до собівартості виробничої продукції за звітний рік.

Звичайно, що така оцінка резервів збільшення реалізації носить приблизний характер. Для її уточнення також як і при знаходженні резервів збільшення об'ємів виробництва, слідувало б проводити дослідження в номенклатурному розряді, з урахуванням індивідуальних технологічних процесів виробництва і з урахуванням особливостей постачання і збуту кожної номенклатурної позиції.

Визначення резервів зниження собівартості продукції.

В зв'язку з обмеженою кількістю показників в статистичній звітності резерви зниження собівартості продукції традиційно визначаються сумою допущених не оправданих перевитрат по матеріальним витратам і витратам на оплату праці, які визначаються шляхом відповідного розрахунку.[37]

Але така оцінка дає дуже приблизну уяву про реальні можливості підприємства в області зниження собівартості продукції. Фактично розглядаються вплив на неї тільки двох відповідних матеріальних витрат і витрат на оплату праці. Вплив багатьох суттєвих статей витрат залишається за межею дослідження.

Наприклад, залишається без уваги такий важливий аспект, як формування амортизаційних відрахувань, які відносяться на собівартість продукції і являються однією з основних складових грошових потоків. В той же час за рахунок варіювання

нормами амортизації (використання норм прискореної амортизації) досягаються суттєво різні варіанти собівартості продукції. В країнах з розвинутою ринковою економікою амортизаційні відрахування являються одним із найважливіших джерел фінансування інвестиційних проектів фірм.

Цікаві результати можуть дати також дослідження впливу транспортних витрат, так як у багатьох підприємств вони займають значну питому вагу в собівартості продукції.

Особливе значення в ринкових умовах функціонування підприємства набуває вивчення витрат на рекламу і упаковку продукції.

В кінцевому результаті, в ході дослідження собівартості продукції підприємству необхідно проводити аналіз впливу на собівартість змінних і постійних витрат окремо. Це стає в наш час реальним в зв'язку з переходом на диференційований облік цих видів витрат. Особливо підвищується перспективність дослідження впливу постійних витрат, на що в традиційному аналізі звертають дуже мало уваги. В той же час в країнах ринкової економіки давно введений новий для неї показник маржиального доходу, який представляє собою різницю між виручкою від реалізації продукції і прямими (змінними, граничними, виробничими) витратами. Введення такого показника обумовлено необхідністю оцінки величини постійних витрат. [34]

Визначення резервів збільшення прибутку і підвищення рівня рентабельності.

До резервів збільшення прибутку відносяться: прибуток, який повинен бути одержаний в результаті використання резерву збільшення об'єму реалізації продукції; резерв зниження собівартості продукції; понад планові збитки від іншої реалізації; не оправдані витрати від позареалізаційних операцій.

Резерв збільшення рентабельності визначається як різниця між фактичним рівнем рентабельності і рівнем, розрахованим з обліком резервів збільшення прибутку.

По результатам аналітичного направлення, які ми роздивилися дається загальна оцінка економічного положення підприємства і можливості його розвитку на найближчу перспективу. Приведена методика економічного аналізу широко

висвітлена і давно використовується на практиці, вона не вільна від недоліків, але зберігає свою актуальність і дає можливість не тільки використовувати функціональні можливості аналізу (проводити факторний аналіз, виявляти і використовувати резерви підвищення економічного росту і визначати його тенденції, обґрунтовувати управлінські рішення), але і проводити маркетинговий контроль, який здійснюється в трьох формах: стратегічний, щорічний контроль, контроль прибутковості.

Стратегічний контроль передбачає періодичну всебічну і об'єктивну оцінку всієї маркетингової діяльності підприємства з ціллю визначення відповідності вибраної стратегії реальним процесам, які проходять на ринку.

Щорічний контроль орієнтований на оцінку рівня досягнення намічених цілей (об'ємів виробництва і продажу, витрат виробництва, прибутку).

Контроль прибутковості, як відношення витрат і отриманих результатів, підводить підсумки виробничої діяльності підприємства.

Але, слід мати на увазі, що в умовах маркетингового управління не можливо обмежуватися періодичним аналізом, так як маркетинг не можливий без постійного і оперативного вивчення ємності ринку, його структури, ринкової кон'юктри, рівня цін і т.д. Він пред'являє якісно нові вимоги до системи показників, які аналізуються.

Тому при аналізі виробничої діяльності особливу увагу необхідно приділяти оцінці якісних функціональних характеристик виробу, тенденції їх змін, зрівняння характеристик власного виробу з характеристиками аналогічного виробу, який виробляють конкуренти. Для своєчасного зняття виробу з виробництва необхідний постійний аналіз його життєвого циклу, який розділяється на наступні основні фази: впровадження на ринок, зростання, зрілість, насиченість, спад попиту. За допомогою аналізу на кожному етапі життєвого циклу вдається попередити новий спад попиту на продукцію, яка виробляється. Для цього потрібно постійно контролювати зміни темпу реалізації і прибутку, щоб своєчасно внести корективи в виробничу програму. [52]

Наприклад, в даній роботі визначили резерви зниження собівартості продукції на прикладі шарпеток жіночих.

Закупівельна сировина за кордоном значно підвищує її ціну. Саме тому постачальників кольорових синтетичних волокон потрібно шукати безпосередньо за кордоном.

Сировина іноземного виробництва в більшості випадків має більш високу ціну, що по-перше, покращує якість і зовнішній вигляд продукції, по-друге, пряжа має кращу обробку на в'язальних автоматах. Це допомагає зменшити кількість відходів на 25,6% на основі даних фабричної лабораторії, тобто знижується видаток сировини. Таким чином, навіть при високих цінах на пряжу заміна сировини для ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» буде економічно доцільною.

Також одним із стратегічних завдань повинен стати пошук вітчизняних виробників сировини. Особливу увагу надавати постачальникам, якість і ціна яких найбільш влаштовує ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ». Потрібно стимулювати постачання такої сировини, надаючи виробникові постачальнику пільги в оплаті: це може бути попередня оплата поставки, негайна оплата та інше.

Розглянемо заходи по заміні ціни на сировину на прикладі артикулу №825, це шкарпетки жіночі. Підприємство виготовляє ці шкарпетки із бавовняної пряжі в комбінації з еластиком. Основним видом еластичного волокна, що при цьому використовується є еластик 100/2 фарбований, що надходить на підприємство вже у пофарбованому стані. Постачальниками цього виду еластику є Київ “Хімволокно”, Чернігів “Хімволокно” та ряд посередницьких фірм. Ціни на такий еластик також різний. У калькуляцію закладається найвища ціна на такий еластик. Фабрична лабораторія зробивши аналіз підтвердила, що сировина, яка надійшла по нижчій ціні нічим не поступається тій, що коштує на 3,19 грн. за кг дорожче. Отже потрібно тримати тісні та добрі зв'язки з постачальниками якісної та недорогої сировини.

Отже маємо калькуляцію на шкарпетки жіночі без заміни ціни на сировину, і розрахунок відпускної ціни для шкарпеток жіночих артикулу №825 при заміні ціни на сировину.(Таблиця 3.4)

Розрахунок відпускної ціни для шкарпеток жіночих артикулу №825
при заміні ціни на сировину

№	Елементи ціни	Сума на 10 пар, грн.		Відхилення (+/-)
		До заміни	Після заміни	
1.	Сировини			
	--бавовняна пряжа 85/2	4,06	3,89	-0,17
	--еластик 100/2	1,43	1,03	-0,40
	--лайкра 235	0,17	0,17	0
	--еластик 44/2	0,29	0,29	0
	--еластик 110/2	1,29	1,29	0
	--еластик 44/2	0,07	0,07	0
2.	Собівартість без урахування відходів на допоміжні матеріали	7,31	6,74	-0,57
3.	Собівартість відходів на допоміжні матеріали	8,43	8,43	0
4.	Повна собівартість	15,74	15,17	-0,57
5.	Рентабельність	3,46	3,33	-0,13
6.	Відпускна ціна за 10 пар. без ПДВ	19,20	18,50	-0,70
7.	ПДВ	3,84	3,70	-0,14
8.	Відпускна ціна за 10 пар з ПДВ	23,04	22,20	-0,84
9.	Відпускна ціна виробу	2,30	2,22	-0,08

Величину резервів можна визначити за формулою:

$$E=(C2-C1)*A1, \text{ де:} \quad (3.1)$$

C1-собівартість одиниці продукції після заміни сировини;

C2-собівартість одиниці продукції до заміни сировини;

A1-річний випуск продукції.

$$E=(7,31-6,74)*120000=68400\text{грн.}$$

Таким чином за рік роботи в результаті використання нової ціни на сировину підприємство одержить додатковий прибуток по даному артикулу у розмірі 68,4 тис. грн.

Головною проблемою в цій ситуації залишається налагодження постійних зв'язків з постачальниками, щоб забезпечити безперервність виробництва. Економія виробничих витрат дала змогу підприємству покращити дизайн і розробити нові види упаковки, які б допомогли б виділити продукцію фабрики серед виробів-аналогів.

Крім того, це дозволить підвищити імідж підприємства та можливість завоювати нові ринки збуту, збільшити кількість прихильників виробів підприємства .

Висновки

Ефективність виробництва представляє собою комплексне відображення кінцевих результатів використання засобів виробництва і робочої сили за визначений період часу. Ефективність виробництва може бути виражена в абсолютному вираженні методом розрахунку економічного ефекту, який відображає різні вартісні показники, які характеризують проміжні і кінцеві результати діяльності підприємства.

Підвищення ефективності діяльності підприємства може бути досягнуто шляхом удосконалення системи організації праці, впровадженням досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення структури підприємства, системи мотивації на підприємстві і цілого ряду інших мір.

Економічний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства показав, що ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» є одним із лідерів серед підприємств переробної промисловості країни, підприємство має сучасніші виробничі потужності, випускає різноманітний асортимент продукції, що постійно оновлюється, має широку мережу збуту, вдало бере участь у численних ярмарках, має досить високий рівень платоспроможності, фінансової стабільності.

В даній роботі ми ознайомилися із організаційною і виробничо-економічною характеристикою підприємства, факторами, що формують фінансові результати на ПрАТ «ЕКОТЕКСТИЛЬ» м.Житомир, провели аналіз його фінансового стану. В результаті було виявлено, що підприємство рентабельне, має абсолютну фінансову стійкість. Проведена в 2017 році реструктуризація підприємства, яка полягала в об'єднанні двох в'язально-швейних цехів у одне виробництво і створенні нової виробничої ділянки для формування виробів у в'язально-швейному цеху №3, дозволила поліпшити ряд показників: зросли середня заробітна плата, рентабельність, зайнятість працівників, покращилася організація праці, значно скоротилися цехові витрати з опалення і освітлення. Разом з тим у роботі підприємства є ще багато невирішених проблем: систематичне подорожчання енергоносіїв і цін на сировину; залежність від імпортової сировини; труднощі у

збільшенні обсягів реалізації продукції через низьку платоспроможність населення і наповнення ринку дешевою імпортною продукцією низької якості; збитковість фірмової торгівлі; неповна зайнятість працівників; неповне використання виробничих потужностей, що зумовлює високий рівень витрат умовно - постійного характеру; окреме обладнання вимагає заміни; надмірна масштабність об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури на ринку можливо за удосконаленням системи управління діяльністю.

Особливої уваги потребує:

- забезпечення умов до отримання працівниками поглиблених знань з фінансів;
- зміна організаційної структури служби;
- провести сегментацію ринку за встановленими критеріями для найкращого задоволення покупців продукцією фабрики;
- застосування знижок при передоплаті, для дрібнооптових покупців, на комплект панчішно-шкарпеткових виробів;
- проводити сезонний та передсвятковий розпродаж продукції;
- підвищення ефективності збутових каналів;

Підвищення ефективності економічної діяльності визначається по результатам виробничо-збутової діяльності підприємства. Аналіз показав, що в сучасних умовах першочерговим для Житомирської панчішно-шкарпеткової фабрики є збільшення обсягів реалізації продукції.

Застосування підприємством сучасних підходів до організації діяльності, проведення адаптації можливостей підприємства до нових умов, застосовуючи результати досліджень та аналізу маркетингу, дотримуючись цільової орієнтації та комплексності в сукупності заходів, безперечно забезпечать ефективність діяльності підприємства.

Список використаної літератури.

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси України. –К.: ЦУЛ, 2015.
2. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства: Підручник-К.:Либідь, 2018р.-201ст.
3. Буряковський В.В., Карамазин В.Я., Каламбет С.В. Фінанси підприємств.- Уч.посібник, під ред. Буряковського В.В.-Дніпропетровськ: Пороги, 2018 р.-348 ст.
4. Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємств.-Львів:СПОЛОН, 2016р.-195ст.
5. Бухало С.М. Організація, планування і управління діяльністю підприємства.// К.:Вища шк.,2017-472 ст.
6. Житна І.П., Нескреба А.М. Економічний аналіз господарської діяльності підприємств. Навч.посібник:-К.:Вища школа, 2017р.-362 ст.
7. Завгородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансовий словник.-К.:Либідь,2016р.-189 ст.
8. Занудько Н.П. Практика проведення аналізу фінансового звіту підприємства і характеристика показників.- Бізнес №2,3, 2017р.-56 ст.
9. Зубовський В.М. Економіка підприємства:Опорний курс лекцій.- К.:Вид.-во Укр.-фін. ін.-ту менеджм.і бізнесу, 2019р.-64ст.
- 10.Іваненко В.М. Курс економічного аналізу: навч.посібник-К.:2015р.-245 ст.
- 11.Ігумнов Ю.С., Лученко К.Ф. Собівартість і шляхи її зниження в промисловості.-К.:Наукова думка, 2016р.-223 ст.
12. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. (<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>)
- 13.Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н.,проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с
- 14.Карінцева О.І. Науково-методичний підхід до оцінювання екологічного ризику різних видів економічної діяльності // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 3. С. 378–388. (WebofScience) <http://doi.org/10.21272/mmi.2017.3-35>
- 15.Карінцева О.І. Реструктуризація національної економіки України в умовах сталого розвитку: Монографія. Суми: Університетська книга, 2018. 349 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80665>
- 16.Карінцева О.І. Теоретико-методичні засади процесу формування та розвитку структури економіки країни // Механізм регулювання економіки. 2017. № 2. С. 76-87. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/68508>
- 17.Карінцева О.І. Дослідження структури економіки України та формалізація взаємозв'язку між виробництвом, капіталом та інвестиціями за видами економічної діяльності // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. Харків: ХНАДУ, 2017. №1. С. 45-54. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/piprp_2017_1_9.pdf
- 18.Карінцева О.І., Матвеев П.С. Аналіз державної інноваційної політики України: проблеми та перспективи розвитку // Механізм регулювання економіки. 2016. № 3. С. 107-115. https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/articles/issue_30/OLEKSANDRA_I_KARINTSEV

A

PAVLO_S_MATVIEIEVAnalysis_of_State_Innovative_Policy_of_Ukraine_Problems_and_Propects.pdf

19.Карінцева О.І. Ефективність використання лізингу в сучасних умовах [Текст] / О.І. Карінцева, М.О. Харченко, С.О. Кальченко // Механізм регулювання економіки. - 2016. - № 3. - С. 97-106. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/49594>

20.Карінцева О.І., Харченко М.О., Панченко А.А. Теоретичні підходи до визначення поняття “структура національної економіки” // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2017. № 3. С. 103-111. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/68379>

21.Карінцева О.І., Харченко М.О., Тарасенко С.В., Дяченко А.В. Промислова політика як фактор у системі управління економічною безпекою регіону з позиції формування екологічних бар’єрів // Управління інноваційною складовою економічної безпеки : монографія у 4-х томах / за ред. д.е.н., професора Прокопенко О.В. (гол. ред.), к.е.н., доцента Школи В.Ю., к.е.н. Щербаченко В.О. Суми: ТОВ «Триторія», 2017. Т. II. С. 229-240 <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/66707>

22.Карінцева О.І., Харченко М.О., Тарасенко С.В. Економічна основа векторів дематеріалізації та енергоефективності в процесах розвитку економіки // Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки: монографія; за заг. ред. Доктора екон.наук, проф. І. М.Сотник. Суми: Університетська книга, 2016. С. 33-38 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80197>

23.Ковязін Ф.Я. Шляхи зниження собівартості продукції.-К.:Знання, 1999р.-48 ст.

24.Крушельницька О.В. Управління матеріальними ресурсами.-Житомир:ЖІТІ, 2015 р.-200 ст.

25.Калина А.В., Осокіна В.В. Економічна теорія і практика господарювання: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2018р.

26.Калина А.В., Конєва М.І., Ященко В.О. Сучасний економічний аналіз і прогнозування (мікро та макрорівня). Навч.-метод. посібник. К.:МАУП,2018р.-49 ст.

27.Кісельов А.П. Основи бізнесу. — К., “Вища школа”, 2018

28.Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч.посібник-К.: Знання, КОО, 2015р.-265 ст.

29.Мельник Л.Г. “Зелена” енергетика як провідна ланка “зеленої” економіки: досвід Європейського Союзу / Л.Г. Мельник, О.І. Карінцева, І.Б. Дегтярьова // Енергоефективність та енергозбереження: економічний, техніко-технологічний та екологічний аспекти: колективна монографія / за заг. ред. П.М. Макаренка, О.В. Калініченка, В.І. Аранчій. - Полтава: ПП "Астроя", 2019. - С. 85-91. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74057>

30. Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія / за заг. ред. доктора екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : Університетська книга, 2016. – 368 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80197>

31.Мочерний С.В. Економічний словник-довідник//під ред.-К.:Феміна,2015р.-365 ст.

32. Мочерний С.В. та ін. Основи економічної теорії. / За ред. С.В. Мочерного. К.: «Академія», 2017

33. Назимова Н.К., Гориславець Л.І. // Підвищення ефективності матеріально-технічного постачання в умовах інтенсифікації економіки // -К.: Укр.НІНТІ, 2014р.-60 ст.

34. Николенко Ю.В., М.М. Діденко, А.В. Шегда "Основи економічної теорії" , Підручник: У 2 кн. Кн. 2: Підприємництво, маркетинг, менеджмент. Відтворення в національному та світовому господарстві, К: Либідь, 2018р, 272с., стр 37-40.

35. Нікбахт Е. Гроппеллі А. „Фінанси” // Київ «Основи» - 2015 р

36. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник, керівник і наук. ред. 2-ге вид., переробка та доп.-К.: КНЕУ, 2016р.-365 ст.

37. Покропивський С.Ф. Економіка підприємства: Підручник під ред. -вид. 2-ге, переробка та доп.-К.: КНЕУ, 2015р.-249 ст.

38. Петрович Й.М. Економіка виробничого підприємства. // К.: Т-во «Знання», КОО, 2011р.-405ст.

39. Примак Т.О. Економіка підприємства. Навч. посібник.-К.: -2017р.-168 ст.

40. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>

41. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій) [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. Г. Мельник, Б. Л. Ковальов, Ю. М. Завдов'єва та ін.; за ред. Л. Г. Мельника та Б. Л. Ковальова. – Суми : СумДУ, 2020. – 180с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>

42. Соколовская З.І., Ковбасюк М.Р. , Дерен М.В. Економічний аналіз і прогнозування діяльності підприємств і організацій. - Одеса ОЦІТИ ЕН: ОКФА, 2015-144ст.).

43. Смоленюк П.С. Аналіз використання матеріальних ресурсів в ринкових відносинах.-К.: Техніка, 2013 р.-106 ст.

44. Ткаченко Н.М. "Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України" –К.: А.С.К., 2015 р. – 784 с.

45. Устенко О.Л. Економіка підприємства: Метод. посіб.-2-ге вид., стереотип – К.: МАУП, 1999р.-44ст.

46. Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник.- Житомир, 2015. -388 с.

47. Харченко М.О. Управління витратами у системі стратегій "контролю" та "ризиків" суб'єкта господарювання [Текст] / О.І. Карінцева, М.О. Харченко, С.В. Тарасенко // Механізм регулювання економіки. – 2016. – № 4. – С. 1-12. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/66359>

48. Харченко М.О., Тарасенко С.В., Дяченко А.В., Юрко Р.Ю. Особливості розвитку ринків в 21 сторіччі: тенденції світу та України // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2017. № 4. С. 115-120. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/68375> 10.21272/1817-9215.2017.4-19

49. Экономика и бизнес: учебник / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, д.э.н., доц. А. И. Каринцевой. – Сумы : Университетская книга, 2018. – 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80201>
50. Экономика развития: учебное пособие / под ред. д.-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80184/1/%d0%adkonomyka_razvytyia.pdf
51. Яцкевич М.І. Теорія економічного аналізу.-Львів: Світ, 2013р.-98 ст.
52. Hens, L., Karintseva O., Shkarupa O., Kharchenko M. Integral assessment of national economy sustainable development // International Journal of Environmental Technology and Management, 2018 Vol.21No.5/6, pp.306 – 318. (SCOPUS) <https://dx.doi.org/10.1504/IJETM.2018.100588>
53. Karintseva O.I. Theoretical base of Ukrainian economic structure // Механізм регулювання економіки. 2017. № 4. С. 183-191. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/68721>
54. Karintseva O.I. Prerequisites for the industrial policy formation of the country in conditions of transition to the sixth technology revolution [Internet source] / O.I. Karintseva, A.V. Dyachenko, S.V. Tarasenko, M.O. Kharchenko // Economic Processes Management: International Scientific E-Journal. - 2018. - № 4. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77646>
55. Karintseva O.I. Economic, Environmental and Social Challenges of Science for Achieving Sustainable Development Goals: the EU and World Experience / L.H. Melnyk, O.I. Karintseva, I.B. Dehtyarova // Механізм регулювання економіки. - 2017. - № 4. - С. 9-19. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/68512>
56. Kubatko O., Yaryomenko D., Kharchenko M., Almashaqbeh Ismail Y. Economic and Environmental Aspects of Smart Grid Technologies Implementation in Ukraine// Механізм регулювання економіки. - 2020. - № 1. - С. 28-37.
57. Melnyk L., Dehtyarova I., Kubatko O., Karintseva O., Derykolenko A. Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability // Economic Annals-XXI. 2019. № 179(9) P.22-30. (SCOPUS) <https://doi.org/10.21003/ea.V179-02>
58. Shkarupa O.V., Kharchenko M.O. Integrated assessment of environmental costs of national economy: A case study // International Journal of Ecological Economics and Statistics Volume 38, Issue 3, 2017, Pages 43-50. <http://ceser.in/ceserp/index.php/ijeas/article/view/4965>

Організаційна структура управління

